

gümüşlük akademisi bahçeyazı okuma grubu
serbest grup 7. okuma buluşması
13.01.2024
osamu dazai - “yeni bir hamlet”

Ayşen Mert: (Sunum notu)

HAMLET VE YENİ BİR HAMLET / W.SHAKESPEARE VE O.DAZAI

Shakespeare zamansız ve mekansız bir yazar, şair, küçücük çocukken bir pelerin, bir kafatası ile, "to be or not to be" diye çalım satardık kitabını okumadan tiyatrosunu seyrettim, itiraf ediyorum ki en az iki Hamlet seyredip kitabını daha yeni okudum. Hamlet Danimarka'nın kahramanlık hikayelerinden alınmış, Çürümüşlük, hastalık, pis koku, devlette, doğada, bireylerde ahlaki ve fiziksel çürüme, hatta devletteki çürüme ailenin ve ülkenin bütününe uzanıyor.

Hamlet iktidarı ele geçiren, annesi ile evlenen, gördüğü hayaleten yani ölü babasından işin aslını öğrenip, intikam için çabalıyor, fakat şüphelerinden tam emin değil. Cladius'un kendini tehdit olarak görmemesi için, bir karşılıksız aşk kurbanı gibi davranıyor. Hamlet 23 yaşında, tahtı henüz hak etmemiş, duygusal, aslında deli görünümlü akıllı, yakın arkadaşı Horatio gerçek bir dost.

14 yy. tiyatro çok yaygın, öğleden sonra parası olan halk locada, olmayan ayakta izliyor, Shakespeare soylu sınıfa sahip kahramanları yazıyor, onları öfkeli, acılı, umutsuz, hiddetten çılgına dönmüş görmek, halkı oyunlara ve yazara yaklaştırıyor, bir de bunlara saray entrikaları eklenince hele de tiyatronun ders verme özelliğinden toplum bir hisse ile ayrılırsa, kötüler cezasını bulunca... artık daha ne olsun!

Hamlet kitap olarak da tiyatro olarak da doyurucu, çünkü okuyucu, izleyici aradığını buluyor, sahneler değişiyor, bir mezarlık sahnesinde Karşımıza mezarlıktan filozof çıkıyor, Tam da seyirciyi coşturacak şekilde bir kişi hariç hepsi istem dışı, yanlışlıkla ölüyor, kalan kişi bize hikayeyi anlatmak için var. Eseri edebiyatta tiyatro alanında inceliyoruz, tiyatro eseri özelliklerini taşıyor, asırlardır da sahneleniyor, bu arada kutsal kitaptan bir çok alıntı var. Shakespeare de kutsal kitaptan sonra en çok alıntı yapılan yazar. Şöyle bir sonuca vara biliriz kitabın sonunda "modern çağa ait gibi duran şeylerin tarihin daha ileri aşamalarında edinilmediği aksine başından beri mevcut olduğu".

Dazai ise eserini tiyatro olarak tanımlamıyor, okuma tiyatrosu veya roman olarak düşünün diyor, Hamlet i yorumlamadım, ilham aldım diyor, gerçekten isimler aynı kişilikler farklı, benzer olaylar var, Yeni Bir Hamlet'te şüphe orta yerde kalıyor, kötüler cezasını bulmuyor, Kraliçe Gertrude pişmanlık ile intihar ediyor, muhtemelen suç ortağı, Ophelia kraliçeleri tutku ile bağlı Hamlet'i kendisine yol yapıyor, Hamlet uçarı, Don Juan olmak isteyen Ophelia'nın namusu yolunu kesiyor. Kitapta kuşak çatışması ve cinsiyetçilik ön planda, kraliçe sürekli gençleri kendi gençliği ile kıyaslıyor.

Sonuçta iki kitap da peş peşe okununca ayrı bir tad alınıyor, birbirinden uzak iki ülke, kültür, ama çürümüşlük aynı, yazmaktan çok karşılıklı konuşmalar ile iki Hamlet de berabere kalır diyorum, yıllar yıllar sonra bile gülümseten, heyecanlandıran, şaşırtan eserlerin bir numarası olurlar.

Aysel Sayın

Yazarın kitabının ön sözünde belirttiği gibi Yeni Bir Hamlet, orijinal Hamlet'in ne bir açıklaması ne de yorumlaması. Yazar, eserinin psikolojik yönünün anlaşılmasını istiyor. Yine yazarın önerisi doğrultusunda eseri 2. kez okumadan önce 'İnsanlığımı Yitirirken' i de okudum. 'İnsanlığımı Yitirirken' de Yozo, Yeni Bir Hamlet' te Hamlet' in kişilik olarak örtüşen özellikleri var. Her iki eserde de arketip olarak kendisiyle, aileyle, sistemle sorunu olan, çatışma yaşayan huzursuz bir genç var. Tüm karakterler duygulanımlarında tutarsız, kuşkucu düşünceler içindeler, birbirlerinin

söylediklerinden etkilenip sürekli fikir değiştiriyorlar. Kahramanlardan biri; gençlere, yaşama, evliliğe, ülke yönetimine ilişkin her zaman geçerliliği olabilecek cümleler söylerken aniden devamında tutarsız, absürt, komik cümleler söylüyorlar. Örneğin Hamlet'in söylentiler karşısında;

“Bu rezalet! Aşık mı olmuş? Annemin tüm dişleri takma be”

Horatio' nun hayaletten bahsederken;

“Kraliçemi çalmak ve onunla birlikte tahtımı da almak için benim şekerleme yapmamı fırsat bilip fark edilmeden yanıma yaklaştı ve kulağımın içine zehir döktü” gibi

Yazar eserini bir tiyatro değil de bir roman olarak değerlendirilmesini istiyor. Hatta Shakespeare'nin üslubuyla kıyaslandığında yavan bir oda müziğine benzetiyor. Okurun “Okuma Tiyatrosu” olarak görmesini istiyor. Bizim edebiyatımızda da birçok edebi tür gibi, Batılı anlamda tiyatro, Fransız edebiyatının etkisiyle Tanzimat Döneminde girmiştir ve birçok tiyatro eseri henüz yetkinliğe ulaşmadığı için ve dönemin siyasi baskısı gibi nedenlerle sahnede oynanmak için değil okunmak için yazılmıştır. Yazar hem kahramanların diyaloglarında hem temayı işleyiş biçiminde hem de üslubunda absürt bir yol izlemiştir. Bunu bilinçli yaptığımı düşünüyorum. Bizdeki gibi Japon edebiyatında ve toplumunda da modernleşme sürecinde benzer sancılar yaşanmış. Yazarın üslubu da Batı'yı taklit etmeyi eleştirdiğini düşünüyorum. Kahramanların komik halleri, absürt diyalogları da toplumsal bir eleştiridir bana göre. Kahramanların eğitim için Fransa'ya gitmeleri, Hamlet' in yeni bir dil öğrenme amacı ve üniversitedeki istikrarsız davranışları, Leartes' in Fransız kadınları etkilemek için Felsefe Terimleri Cep Sözlüğü taşıması, kahramanların birbirlerini nihilist, hedonist gibi felsefi terimlerle nitelendirmeleri... Bu durum, Tanzimat'la birlikte ortaya çıkan başka kültürlere özenen, zor ve komik duruma düşen bizim edebiyatımızda “züppe” diye adlandırılan tipleri anımsatıyor. Örneğin Recaizade Mahmut Ekrem'in Araba Sevdası'ndaki Bihruz Bey tiplemesi. Batılılaşmayı, modernleşmeyi yanlış anlayan züppe bir tiptir. Kadınları etkilemek için öğrendiği birkaç Fransızca sözcüğü cümlelerinin arasına sıkıştırarak konuşur, Fransızca dergiyi kolunun altına sıkıştırıp, Fransızca kısmı görünecek şekilde Beyoğlu'nda boş boş dolaşır ve komik duruma düşer. A. Mithat Efendi'nin Felatun Bey ve Rakım Efendi romanındaki Felatun Bey de benzer özelliklerdedir. Yeni Bir Hamlet' te yazar hayal dünyasında yaşayan kahramanlarını birçok yerde gerçeklerle de yüzleştiriyor:

“Kimin umrunda ki, Lord Hamlet dünya bir Felsefe sınıfı değil. Kusura bakmayın ama siz de erdemli, bilge bir filozofu oynamaya çalışıyorsunuz gibi geliyor bana. Siz “aşk”, “gerçekçilik”, “yağmur bulutları” gibi kelimelerle bilge bir adamın konuşmalarını taklit etmeye çalıştığınız sırada, Ophelia'nin karnı an ve an büyüyor. Apaçık olan gerçek bu” (S.87,İthaki Yay.)

Yazar Tsuboiçi'nin ağır bir dille yaptığı Hamlet çevirisine atıfla yazdıklarının bir kurgu olduğunu bir oyun olduğunu da hatırlatıyor.

Fatos Öcal

Osamu Dazai, kitabın önsözünde metni niye kaleme aldığını hiçbir boşluğa yer vermeyecek şekilde anlatıyor. Yeni Bir Hamlet Shakespeare'in Hamlet'inden yola çıkarak iki ailenin başından geçenleri basit, komik ve yer yer de absürt bir dille aktarıyor.

Benim için kitabı okumanın iyi yanı, Shakespeare'in müthiş trajik şiirsel Hamlet'ine dönüp yeniden bakmak, hatta Müthiş dili tekrar tekrar yeniden anlamaya çalışmak oldu. Mezarıcıyı hatırladım, Ofhelia'yı yeniden hatırladım.

Yazar, klasik öğretileri hedef almış sanki. Felsefe, romantizm onun için biraz alayla karışık gülümseten bir şey metinde. Genç adamlar rüyadan uyanıp gerçeklerle karşılaşsın istiyor. Oysa Shakespeare'in Hamlet'i genel olarak klasik bir aydın tipini konu edinir. Dolayısıyla da babasının hayaletini gördüğünde onun söylediklerine körü körüne inanmaz, şüphe duyar, deney yapar, gözlemler.

Hikaye çok bildik bir hikayedir ama aslında Ölüm, Aşk, intikam, delilik, Freud'un Oedipus Kompleksi Vb, çok da katmanlıdır.

Hamlet'in "Fare Kapanı" ile Dazai'nin "Karşılama Ateşi" oyunu karşılaştırıldığında biraz gülümsüyor insan. Gelin, Damat, Hayalet...

Hepsi erkek bu arada...

1941 yılında kurguyu deforme ederek yaratıyor yeni bir Hamlet'i Dazai. Orijinal metnin kişilerini koruyor, temaları biraz didiklemeye çalışıyor. Bir uyarılma gibi de değil. Yazar da önsözde: "Metin 'açıklama' veya 'yeniden yorumlanma' olarak değil, 'yazarın takdirine kalmış' bir 'yaratma oyunu' olarak görülmeli" diyor.

Kraliyet ailesi ve Polonius ailesi, bu arketip özelinde tiyatro biçiminde psikolojik yönleriyle ele alınıyor gibi. Biçimine rağmen metnin bir tiyatro değil, bir roman olduğunu söyleyen Dazai, eserinin 'okuma tiyatrosu' şeklinde görülmesini istiyor. Bu bağlamda Shakespeare üslubuna kıyasla kendi eserinin 'yavan bir oda müziğinin' ötesine geçmediğini de belirtiyor.

Metin bence de çok vasat maalesef. Bütün karakterler, şüpheli ve hepsi kendi tradına bir diğerini ikna ediyor gibi olsa da sürekli bir fikir değiştirme mevzuu var. Karakterlerin hiç biri güven vermiyor, tekinsiz. Ve tabii ki Dazai Batılılaşma kalıplarını da okurun gözüne sokuyor. Avrupa'da okumanın, Fransa'da yaşamının, Batı felsefesine hayranlık ve içselleştirmede karakterlerinin gülünç ve bir o kadar da zavallı halleri.

Hamlet'in müstehcen şiirler okumak için yabancı dil öğrenmesi, Laertes'in yabancı kadınları etkilemek için felsefe terimleri sözlüğü alması çok eklettik. Bu arada nihilizm, hedonizm gibi felsefi ekoller de unutulmamış. Bu bağlamda Hamlet nihilist, amcası da hedonist.

"Kimin umurunda ki, Lord Hamlet? Dünya bir felsefe sınıfı değil. Kusura bakmayın ama siz de erdemli, bilge bir filozofu oynamaya çalışıyorsunuz gibi geliyor bana. Siz 'aşk', 'gerçeklik', 'yağmur bulutları' gibi kelimelerle bilge bir adamın konuşmalarını taklit etmeye çalıştığınız sırada, Ophelia'nın karnı an ve an büyüyor. Apaçık olan gerçek yalnızca bu."

Polonius'un bu repliğinde de görüldüğü üzere karakterler son derece gerçek ama kendi gerçekleriyle yüzleşmek hiç de kolay olmuyor. Eyleme bir türlü geçmiyorlar, seçmiyorlar. Muğlak bir sürü oluşun içinde okur da absurdlaşıyor. Son olarak gerçekliğin önemini okura hatırlatan yazarın dili de kadınlar açısından oldukça aşığılayıcı. Cinsiyetçi.

Son sahnede ise bütün gerçekleri örten yüce savaşlar gibi Danimarka savaşının da Ophelia'nın büyüyen karnı gerçeğini örttüğünü düşündüm.

Düşündüğüm bir diğer şey ise, sevgili Ayşen'in bu kitapla olan bağı, neden seçtiği?

Havana Öngeoğlu Oman

HAMLET, William Shakespeare: Hamlet'in yazarı William Shakespeare, İngiliz şair, oyun yazarı ve oyuncu. İngilizce dilinde yazan, dünyanın en büyük ve en iyi dram oyun yazarı olarak anılır. 26 Nisan 1564'te Stratford-upon-Avon'da doğdu. Okulda Latince okuma yazmanın yanı sıra klasik tarihçileri ve şairleri öğrendi. 18 yaşında Anne Hathaway ile evlendi. Kızları Suzanna ve iki yıl sonra da ikizleri Hamnet ve Judith doğdu. Hamnet 11 yaşında öldü. 1580'lerde Londra'ya gitti. The King's Men (Kralın Adamları) tiyatrosunda çalışmaya başladı. 1599'da ortaklarıyla Thames nehri kıyısında Globe Theater'ı (Dünya Tiyatrosu) kurdu. Londra'da önemli dostlar edindi. İki şiirini 3. Southampton Dükü'ne ithaf etti. Kraliçe 1. Elizabeth ve Kral 1. James de yazarın sarayda sahnelenen oyunlarından çok etkilenmişlerdi. Oyunlarını kurarken pek çok kaynaktan yararlandı. Raphael Holinshed'in 1587 tarihli Chronicles'ı bunların başında gelir. Günümüze ulaşan eserleri, bazı ortaklaşa yazılanlarla birlikte 38 oyun, 154 sone, iki uzun öykü şiir ve birkaç kaynağı belirsiz şiirden oluşur. Oyunları bütün önemli dillere çevrildi ve diğer bütün oyun yazarlarından daha çok sergilendi Shakespeare, bilinen eserlerinin çoğunu 1589 ile 1613 yılları arasında üretti. İlk oyunları çoğunlukla komedi ve tarihseldi, bu türlerle 16. yüzyıl sonunda kültür ve sanatın tepesine yükseldi. Daha sonra 1608'e kadar trajedilere yöneldi, İngilizcenin en iyi ürünlerinden bazıları sayılan Hamlet, Kral Lear, Othello ve Macbeth'i bu dönemde yazdı. Son aşamasında, dram olarak da bilinen trajikomedilerini yazdı ve diğer oyun

yazarlarıyla iş birliği yaptı. 23 Nisan 1616 günü, doğduğu yerde hayata veda etti. (Kaynak: Çevirmenin notu)

Hamlet

İlk sezonu 1600-1601 olan Hamlet'in ilk basımları üç farklı şekildedir:

1603 (Başarılı bulunan kısa Quarto, Q1),

1604 ("İyi" Quarto, Q2),

1623 (Folio).

Çevirmen Tarık Günersel'in en çok yararlandığı basımlar: Editörü Jeff Dolven olan 2007 Barnes & Noble yayını, Editörü John Jowett olan 2016 Oxford - WS, The Complete Works.

Hamlet (The Tragical History of Hamlet, Prince of Denmark), William Shakespeare tarafından 1599 ile 1601 yılları arasında yazılan temasında trajediyi işleyen oyundur. Tarık Günersel tarafından çevrilmiş 2020 yılında Kırmızı Kedi Kitabevi'nin basımından okudum. Tiyatro formunda yazılan yapıt, okuduğumuz mitolojik destanları çağrıştırır. "Hicivli trajedi" olarak değerlendirilen yapıt on dokuz sahneden oluşur. İnsan duygu yelpazesini ve çatışma unsurlarını yakalamadaki maharetiyle haklı bir üne sahip olan Shakespeare dünyanın gelmiş geçmiş en iyi oyun yazarı olarak kabul edilir. Kullanılan dil sade, işlenen tema evrensel, bütün zamanlara ve birçok ulusa kaynaklık eden konular, "olmak ya da olmamak" felsefesine dayanan yapıt bir şaheser. Neredeyse bütün dillerde defalarca çevrilip baskısı yapılır.

Başlıca karakterler:

HAMLET, Danimarka Prensi

CLAUDIUS, Danimarka Kralı, Hamlet'in amcası

HAYALET, Baba Hamlet'in görüntüsü

GERTRUDE, Danimarka Kraliçesi, Hamlet'in annesi

POLONIUS, Claudius'un danışmanı

LEARTES, Polonius'un oğlu

OPHELIA, Polonius'un kızı

HORATIO, Hamlet'in dostu

ROSEN / CRANTZ, Claudius'un adamlarından

GUILDEN / STERN, Kral Claudius'un adamlarından

FORTINBRAS, Norveç Prensi

VOLTEMAND, Norveç' e 1. Elçi

CORNELIUS, Norveç'e 2. Elçi

OZRIK, varlıklı bir züppe

REYNALDO, Polonius'un uşağı ya da adamı

FRANCISCO

BERNARDO

MARCELLUS } Askerler

İki "palyaço": Mezarıcı ile yardımcısı

Danimarka'da geçen oyunda Prensi Hamlet'in, kral olan babasını öldürdükten sonra tahta geçen ve annesi Gertrude ile evlenen amcası Claudius'tan nasıl intikam aldığını anlatır. Oyun renkli bir biçimde kahır dolu kederden, hiddet dolu gazaba geçen gerçek ve yapmacık cinnetin izlediği yolu çizer ve ihanet, intikam, ensest, ahlaksızlık konularını işler. Karakterlerin duygu derinliği var. Çok cesurlar. Fazla cesaret acı sonla biter. Bütün asıl karakterler ölür oyunun sonunda. Kısır, kurnazlık, iki yüzlülük sonlarını getirir. Trajikomik sonla biten oyunda karakterlerin ölümüne üzülemez okuyucu.

Sıradan olması gereken bir şeymiş gibi düşünür. Dili sade, şiirsel, akıcı, bir çırpıda okunan bir yapıt. En çok Hamlet'e yapılan haksızlık üzerinde durulur. Babasının öldürülmesi, annesinin amcasıyla evlenmesi, Hamletin tahta geçirilmemesi, sevdiği kadın Ophellia'ya duyduğu aşkın önemsemeyerek sonunun trajediye dönüşmesi, İngiltere'ye sürgün ve ölümüyle sonlanan düello. Bütün entrikalar onun "olmak ya da olmamak" diye nitelendirdiği felsefi temel üzerine oturtulur yapıt. Shakespeare'in 'Hamlet'i genel olarak klasik bir aydın tipini konu edinir. Genç Hamlet babasının hayaletini gördüğü zaman söylediklerine hemen inanmak yerine şüphe eder, deney ve gözleme başvurur. Planı gereğince, amcasının ve annesinin ihanetinden emin olmak için deli taklidi yapmaya başlar, ardından 'Fare Kapanı' isimli bir tiyatro oyunu düzenleyerek tepkilerini ölçer. Ancak bu rasyonel tavrının yanında romantik bir tavrı da vardır. İntikam hırsı onu ele geçirir ve hem kendisini hem de çevresini bir felakete sürükler. Hamlet yoksa en yakınlarının da yok oluşuyla sona erer. Horatio sadakatin temsilcisi ve öyküyü geleceğe taşıyan Hamlet'in gerçek dostudur. Hamlet ile Leartes'in ölürken eşitler arası vedası ve birbirlerine itirafları ve anlaşarak, affederek ölüme teslim olmaları, gerçek hainlerin su yüzüne çıkması güzel bir son. Doğruluk, adalet ve dürüstlük kazanmış gibi ferahladım sonunda. YENİ BİR HAMLET, Osamu Dazai Osamu Dazai, (1909 - 1948) yılları arasında yaşamış Japon yazar. Asıl adı Şuuci Tsushima'dır. Tsugaru Yarımadası'nın merkezi yakınlarında küçük bir kasaba olan Kanagi'de doğdu. Ailedeki siyasetçi olma geleneğine karşı çıkarak, yazar olmaya karar verdi. Yirmi yaşında Tokyo Üniversitesi Fransız Edebiyatı Bölümü'ne kaydını yaptırdı. Erken yaşlarda birçok yapıt veren yazar, Akutagava'nın intiharından çok etkilendi. Yazma süreci sekteye uğradı ve kendini alkole verdi. Hayatının büyük bölümünde esrarkeş, veremli, asabi, kavgacı ve alkolik biri olarak birkaç kez intihar etmeye kalkıştı. Dazai, 1948'de "İnsanlığımı Yitirirken" adlı en önemli yapıtını yazdı ve aynı yıl metresiyle birlikte suya atlayarak intihar etti. Ölümünün üzerinden bunca sene geçmesine rağmen, Japonya'da hâlâ ilgi gören bir yazardır. Yapıtlarında en çok Ryunosuke Akutagava ve Fyodor Dostoyevski etkisi görülür. Yapıtlarının çoğunluğunda yalnızlığı ele alır. Yalnızlık ön planda iken insanın arayış içinde olması ve insanın varoluşunu,

içe dönüklüğünü yani temelde insanı ele alır. Yazarın yirmi üç yapıtı bulunmakta. Türkçe'ye çevrilmiş on bir yapıtın ikisini okudum. Her ikisi de çok başarılı.

- "İnsanlığımı Yitirirken, Hüseyin", Can Erkin, Karakutu Yayınları, 2006
- "Yeni Bir Hamlet", Esmanur Yiğit & Esranur Yiğit, İthaki Yayınları, 2021 Yeni Bir Hamlet Osamu Dazai'nin "Yeni Bir Hamlet" adlı yapıtını, Esmanur Yiğit & Esranur Yiğit'in Japonca aslından çevirdiği, İthaki Yayınları'nın 2022 yılı basımından okudum. William Shakespeare'nin "Hamlet" adlı eserinden esinlenerek, kendi hayatını ve deneyimlerini örtüşürerek yazdığı yapıttır. 'Yeni Bir Hamlet' orijinal eserdeki mekân ve şahıs kadrosunu koruyarak yine bu eserdeki temaları masaya yatırmakta.

Başlıca karakterler:

CLAUDIUS, Danimarka Kralı, Hamlet'in amcası

HAMLET, Önceki kralın oğlu ve şimdiki kralın yeğeni

POLONIUS, Saray nazırı

LEARTES, Polonius'un oğlu

OPHELIA, Polonius'un kızı

GERTRUDE, Danimarka Kraliçesi, Hamlet'in annesi

HORATIO, Hamlet'in dostu, okul arkadaşı ve diğerleri "Hamlet" çıkar çatışması yaşanan, hainlik, iktidar kavgalarının, yalanın, riyakarlığın deneyimi yaşayan birçok yaşamlara ve deneyimlere temel oluşturabilecek bir yapıttır. İktidar kavgasında insanların varabileceği son noktayı işaret eder. "Olmak ya da olmamak" felsefesini baz alan Dazai'nin yapıtı, "Asi genç adam" arketipi temellendirilerek, zor zamanlar geçiren bir ailenin Hamlet'teki karakter isimleri kullanılarak, genç bir adamın üç gün içinde yaşadığı olaylara odaklanır. Psikolojik değişim ve dönüşüm çok güçlü. Eser dokuz sahneli bir tiyatroya benzese de Dazai 1941'de yayınlanan yapıtının önsözünde, roman olarak değerlendirir. Eser boyunca dürüstlük ve şüphecilik yan yanadır. Hamlet'in müstehcen şiirler okumak için yabancı dil

öğrenmesi, Laertes'in yabancı kadınları etkilemek için felsefe terimleri sözlüğü alması gibi olayların yanı sıra nihilizm, hedonizm gibi felsefi ekoller de etiket niyetine kullanılmakta. Bu bağlamda Hamlet'e nihilist etiketi vurulurken, amcası için de hedonist denilmekte. Felsefeyle, romantizmle, suni hitaplarla rüya âleminde yaşayan bireylere de gerçekliği hatırlatıyor yazar: "Kimin umurunda ki, Lord Hamlet? Dünya bir felsefe sınıfı değil. Kusura bakmayın ama siz de erdemli, bilge bir filozofu oynamaya çalışıyorsunuz gibi geliyor bana. Siz 'aşk', 'gerçeklik', 'yağmur bulutları' gibi kelimelerle bilge bir adamın konuşmalarını taklit etmeye çalıştığımız sırada, Ophelia'nın karnı an ve an büyüyor. Apaçık olan gerçek yalnızca bu." Polonius'un bu repliğinde de görüldüğü gibi son derece dürüst olan karakterler gerçeklik ile karşı karşıya gelmekten çekiniyorlar. Tercih yapmak, eyleme geçmek yerine absürde yaslanıyorlar. Metindeki absürt damar yazarın üslubuyla da pekiştirilmekte.

FINDIK KABUĞU, Ian McEwan: Ian McEwan, 1948, İngiltere doğumlu, Man Booker Ödülü sahibi İngiliz roman yazarı. McEwan çocukluğunun büyük bir kısmını subay olan İskoç babası David McEwan'ın atandığı Doğu Asya, Almanya ve Kuzey Afrika'da geçirdi. Woolverstone Hall School, University of Sussex ve University of East Anglia'da öğrenim gören yazar, Malcolm Bradbury'nin öncülük ettiği "Yaratıcı Yazarlık Kursu"nun ilk mezunlarından biri oldu. McEwan'ın yayımlanan ilk eseri 1976 yılında Somerset Maugham Ödülü'nü kazandığı kısa hikâyelerinden oluşan İlk Aşk, Son Törenler (First Love, Last Rites, 1975) isimli kitabıdır. Bu kitabı ilk roman sayılabilecek The Cement Garden (1978) ve Yabancı Kucak (The Comfort of Strangers, 1981) isimli eserler takip etti. Bu iki roman McEwan'ın edebiyat dünyasında "Ian Macabre" olarak anılmasına sebep oldu. 1997'de yayınlanan ve erotomani hastalığına yakalanmış bir insanı konu alan Dayanılmaz Aşk (Enduring Love) isimli romanı Man Booker Ödülü aday listesinde yer almamasına rağmen pek çokları tarafından bir başyapıt olarak nitelendirildi. McEwan Booker Ödülü'nü 1998 yılında Amsterdam'da Düello (Amsterdam) isimli romanı ile aldı. Bir sonraki romanı Kefaret (Atonement, 2002) de ilgi ile karşılandı. Time Dergisi eseri 2002 yılının en iyi romanı ilan etti ve roman Booker Ödülü aday listesine girdi. 2005 yılında yayımlanan romanı Cumartesi'de (Saturday, 2005) başarılı bir beyin cerrahının bir cumartesi günü yaşadıklarını işledi. "Cumartesi" James Tait Black Memorial Prize ile ödüllendirildi. On Chesil Beach ise, 2007 senesinde çıktı ve aynı sene Booker Ödülü adaylarından biri oldu. McEwan ayrıca pek çok film senaryosuna, bir adet sahnelenmiş oyuna ve bir oratoryaya imza atmıştır. 2007 Ağustos'unda "For You" isimli operanın metinlerini yazmaya başlayan McEwan'ın bu eseri Michael Berkeley tarafından bestelendi ve 2008 yılı içinde icra edildi. Türkçe'ye çevrilmiş on beşin üzerinde eseri bulunmakta. Türk okuyucusunda karşılık bulmuş bir yazar. Ben Kefaref ve Fındık kabuğu adlı yapıtlarını okudum. Fındık Kabuğu Ian McEwan, "Fındık Kabuğu" adlı kısa romanını İlknur Özdemir 2015 yılında Türkçe'ye kazandırdı. Ben 2016'da YKY tarafından basılan 2. Baskısından okudum. Oldukça akıcı bir dil kullanılmış ve çevirisini başarılı buldum. "Fındık Kabuğu"nda Hamlet'i günümüzde anne rahmindeki bir fetüsün bakış açısıyla yeniden yazan yazar Ian McEwan, romanının ismini Hamlet'in şu satırlarından almıştır: "Oh, Tanrım, kötü rüyalar görmeyecek olsam; bir fındık kabuğuna bile sığar ve yine de kendimi sonsuz uzayın kralı sayabilirim." Romanın anlatıcısı ve kahramanı fındık kabuğuna da benzetilebilecek anne rahminin içindeki doğmamış cenindir. Romanın mekânı Elsinore şatosu değil de Londra'daki konforlu bir dubleks dairedir. Romanımızın eksik bilgili henüz erginleşmemiş kahramanı ve anlatıcısının yavaş yavaş konuşulanlara kulak verdikçe öğreneceği üzere annesi Trudy (Gertrude), babasını evden kovmuş âşığıyla birlikte bu değerli mülkte kalmaktadır. Ceninimiz, annesinin sevgilisinin kendi amcası Claude olduğunu babasının eve ziyareti sırasında öğrenir. Annesi ve sevgilisi Claude, babasına ait olan bu evi satmak için onu öldürmeyi planlamaktadırlar ve planları başarıya ulaşır. Bu trajik komployu eğlenceli, ironik ve mizahi bir dille anlatan bir roman Fındık Kabuğu. Ceninimiz çok zeki ve alaycı. Soyaçekim söz konusu. Annesinin rahminden dinlediği radyo haberlerinden dünya olaylarını da takip edip yorumluyor. Avrupa düşüncesinin çöküşünün farkında. Hamlet, kahramanlar çağı sona ererken, birey olmanın bunalımını yaşayan ilk karakterlerden biri. Hamlet'i bu kadar çağdaşımız yapan özellik belki de feodal düzenin çöküşünün başlangıcını imlemesidir. Hamlet deli taklidi yaparak düşüncelerini söyleme özgürlüğünü kazanır. Bütün işaretler Claudius'un suçluluğunu gösterse de Hamlet adaletli

davranarak suçun kanıtlanmasını bekler. İkiyüzlülükten, yağcılıktan, aptallıktan nefret eden Hamlet, günümüz aydın kişinin de ilk prototipidir. O varoluşçu bireyin ilk örneği olarak görülmelidir. Ian McEwan'ın Fındık Kabuğu'nda yapmaya çalıştığı da insanın dünyaya daha adım atmadan başlayan var olmak ya da olmamak konusundaki seçimini adaleti sağlamak üzerinden sorgulamaktır. Fındık Kabuğu'ndaki isimsiz Fetüs de dünyanın bütün çürümüşlüğüne, annesinin ve amcasının ihanetine tanıklık etmesine rağmen doğmayı ve yaşamayı seçiyor. Bunu yaparken, kendi koşullarını zorlayarak bir biçimde adaleti sağlıyor. Terry Eagleton(*), "William Shakespeare" adlı kitabında Freud'dan esinlenerek, ilginç bir saptamada bulunur: “Hiçbir şey' sözcüğünün Elizabeth dönemi İngilizcesinde zaman zaman kadın cinsel organı anlamına geldiğine dair bazı kanıtlar vardır. Fallosantrik bir bakış açısıyla bakıldığında kadının bacakları arasında hiçbir şey yoktur ve hiçbir şey erkekler için güvenle sığılacak bir yer olduğu kadar tehlike sinyalleri veren bir şeydir de.” Hamlet'in melankolisinin de bu “hiçbir” şeyden kaynaklandığını kanıtlamaya çalışır. Hamlet'le annesi Gertrude arasındaki platonik ilişki Claudius'un devreye girmesiyle koparıldıktan sonra Hamlet derin bir bunalıma girer. Etrafındaki herkese yabancılaşır, insanlarla iletişimi keser, yalnız bir birey olarak düzene karşı isyan duygularıyla çaresizlik içinde bir sonraki adımını düşünmeye başlar. Ofelya ile olan ilişkisini de bitirir ve bütün kadınlara olan inancını yitirir, onları lanetler. Babasına ihanet ettiğini gördüğü için annesine olan geçmişteki bağlılığı kimliğinin parçalanmasına neden olmuş, Ofelya'ya duyduğu cinsel arzuyu da tatminsizliğe dönüştürmüştür. “Hiçbir” şey onun değerlerini kaybetmesine ve amaçsızca ortalıkta başı boş dolanmasına sebep olur. Terry Eagleton'ın kısaca özetlemeye çalıştığım bu yorumunun Fındık Kabuğu'ndaki fetüsün “hiçbir” şey olarak görülen ana rahminin içinde büyüyerek gelişmesini anlamamıza yardımcı olabileceğine düşünüyorum. Fındık Kabuğu'ndaki fetüs de büyüyüp etrafında olan biteni anlamaya başladıkça annesine karşı bir arzu-nefret duygusu geliştirir. Annesinin içine (hiçbir şeye) girip onu rahatsız etmekte olan Claude'dan nefret etmekte, Trudy'nin onunla ilişkisini bozmaya çalışmaktadır.

(*)Şükran Yücel'in Oggito'daki “Fındık Kabuğundaki Hamlet” başlıklı yazısından alıntılanmıştır.

Nuray Kaya

Dazai 'nin İnsanlığımı Yitirirken, Güneş Batarken ve Villo'nun Karısı kitaplarını okuyup en son bu kitabı okuyunca tamamen farklı bir deneme olduğunu düşündüm..Ama bu kitabını da zevkle okudum..Neden denemiş diye düşünmeden de geçemedim..

Dazai nin okuduğum metinlerinde daha çok otobiyografik metinler olması nedeniyle farklı bir yazar olduğunu keşfettim.

Bir çok incelemede bu bir uyarılma değil başka bir versiyon dense de bence bu bir uyarılma.Ancak bu kitapta kendisini Hamlet yerine koymuş ve diğer kitaplarında da kadınlar ile ilişkilerini çokça anlattığı gibi kadınları da kullanmıştır.Diğer kitapları ile bağlantı kurunca bu çok net ortaya çıkıyor..

Yeni Bir Hamlet'i okurken sanki tiyatro değil de roman okuyor gibi hissettim. Başarılı da olmuş. İlginç ve yapılmayan bir deneme bence. En azından bana tekrar Hamlet'i okutmak ve filmi izletmek gibi bir etkisi oldu.

Bu yazarı ilk defa okumak da benim için ayrı bir deneyim oldu. Hayatı yaşamı çok ilginç geldi..Ben diğer kitaplarını daha çok beğendim.

Rezan Turhan

Shakespeare'in 15. Yüzyılın sonlarında yazdığı tahmin edilen eseri Hamlet, insanı duyguları ile birlikte toplumsal yapıyı da ele almıştır. Bu anlamda ilk oluşu ile yazar da roman da önemli bir yere sahiptir.

Hamlet pek çok ülkede, pek çok kez sahnelendiği gibi pek çok yazara da ilham kaynağı olmuştur. Onlardan biri de Osamu Dazai'nin yazdığı Yeni Bir Hamlet kitabıdır.

Daha çok “intikamı” anlatan Hamlet romanı trajik bir özellik taşımaktadır., Osamu Dazai’nin “sıra dışı yaşamı” ile benzerliği ve otobiyografik özellikte olduğu söylenen Yeni Bir Hamlet, Shakespeare’in depresif ve talihsiz Hamlet’i ile örtüştüğü yorumu yapılmaktadır.

Harvard Tıp Fakültesi’nde öğretim üyesi John J. Ross yazdığı “Shakespeare’in Titremesi Orwell’in Öksürüğü” adlı inceleme kitabında büyük yazarların hastalıklarını tıbbi açıdan ele almış. “Shakespeare öyküsünü kurmaca” olarak nitelemekle birlikte o dönemde salgın olan frenginin belirtileri olan ellerinin titremesini, yazarın el yazılarını öncekilerle karşılaştırarak bir yorumda bulunmuş. Bu konunun, Osamu Dazai’nin “sıra dışı yaşamı” ile bir benzerliği var sanki.

Her iki yazarda da eril bir dil ve yaklaşım hâkim. Hamlet Sa: 17 de annesi için “Ey Zaaf, asıl adın Kadın” der.

Daha önce filmini izlediğim, kitabını okuduğum ve bir ilham kaynağı olan Hamlet’i yeniden değerlendirmek, yazarları ve Hamlet ve Yeni Bir Hamlet kitapları, bu değerlendirmeye katkılar sağladı ve sağlayacak diye düşünüyorum.

Selda Genç Özer

Osamu Dazai, Yasunari Kavabata, Ryunosuke Akutagava ve Yukio Mişima için japon edebiyatının dört yapraklı siyah yoncası denir. Onları ortak kılan şey ise Japon Edebiyatına büyük katkıları ve hepsinin de intihar etmiş olmaları. Dazai büyük bir toprak ağasının oğlu olarak dünyaya gelir, 1930 da Romantik yazarlar ekolüne girer. Üniversitede Dazai’nin komünist partiden ayrılması ve bunun suçluluğunu taşıması yıllar boyunca sürer. Romanlarında Komünist Parti’ye olan inancını yitirmesinin izlerini taşır , “İnsanlığımı Yitirirken” tam bu duygularla yazılmıştır. Savaş sonrası Japonya’nın yenilgisi “Batan Güneş” isimli romanında hayat bulur. Bunun yanında otobiyografik ve doğacı romanları da bulunur.

“Yeni Bir Hamlet” te Polonius’un oğlu Leartes’e verdiği öğütler yazarın nasıl evrensel bir eser bıraktığını düşündürdü. Aradan geçen yüzyıla yakın sürede bir babanın oğluna vereceği öğütlerde düzeltilecek hiçbirşey olmaması düşündürücü olduğu kadar etkileyicidir.

Dazai’nin “tiyatromsu bir roman”olarak adlandırdığı “Yeni Bir Hamlet”, Shakespeare’in “Hamlet”i kadar ölüm taşımaz, her ne kadar kendisi defalarca ölmeyi denemişse de kahramanlarını Shakespeare kadar öldürmez.

Son olarak Japonya’daki intiharların yüksek oranının “bir itiraz” olmasının yanısıra Budizm’den kaynaklanan hayattaki acı, ızdırapları açıklamak ve gidermek , doğum ölüm döngüsünün tekrarı “karma” kavramının yaygınlığı olduğunu düşünüyorum.

Sevgi Çifter

Japon edebiyatının önde gelen yazarlarından Osamu Dazai’nin 1941 yılında yazdığı ve Türkçe’ye 2022’de Esmanur ve Esranur Yiğit tarafından çevrilen Yeni Bir Hamlet, adından da anlaşılacağı üzere bir uyarılama değil, tamamen yeni bir Hamlet. Dazai Japonya-Amerika savaşı sürerken kaleme almış Yeni Bir Hamlet’i. Shakespeare’in Hamlet’indeki ana karakterler ve genel olay örgüsü diyebileceğimiz kısım Yeni Bir Hamlet’te de var. Ancak bundan sonrası yazarın kitabın girişinde de yazdığı gibi tamamen ‘yazarın takdirine kalmış yaratma oyunu.’

Yazarın dört ayda yazdığını söylediği Yeni Bir Hamlet’i okumadan önce Shakespeare’in Hamlet’ini okudum öncelikle. Çünkü tarihini bile hatırlamadığım zamanda okuduğum bir kitaptı. Ardından da yazarı tanımak için hayatı üzerine birkaç yazı ve intiharından önce yazdığı İnsanlığımı Yitirirken adlı eserini okudum. Bence yazarın hayatını bilmeden ve İnsanlığımı Yitirirken’i okumadan Yeni Bir Hamlet’i yorumlamak biraz sığ kalır diye düşünüyorum. Çünkü birçok yorumcunun da söylediği gibi Yeni Bir Hamlet, Dazai’nin yaşadığı hayatı anlamlandırmaya çalışırken oluşturduğu dünyaya bakışından izler taşıyor. Ve yine Hamlet’in yerine kendini koyduğu, Kraliçe ve Ophelia’da da

yaşamındaki kadınlardan izler bulunduğu yorumlarına katılıyorum. Külkedisi'nden sonra en çok filme alınan eser olan Hamlet'in büyüklüğünden Şüphe duymam tabii ki ama ben Dazai'nin Yeni Bir Hamlet'ini daha çok sevdim. Nedenlerine gelince; tamamen bir g , zorbalık, intikam, delilik, yozlaŐma temaları üzerine oturtulan ve bir çok eserin öncülü olan Hamlet'te karakterler nedense kendilerinden çok karŐılarındakilere göre konumlandırılmıŐ ve görüŐlerini hep karŐılarındakilere göre yapmıŐlar. Kendilerini tam olarak anlatamamıŐlar özetle- yine bana göre tabii ki-. Ancak Yeni Bir Hamlet'te bu durum tersine dönmüş. Dazai'nin hayat verdiği Hamlet karakterlerini bire bir kendi anlatımlarından tanıyabiliyoruz. Yazarın da dediği gibi psikolojik bir okuma Yeni Bir Hamlet -yazarına da çok yakıŐan Őekliyle-. İnsanı insan yapan değerlerin birçoğu, karakterlerin kendi anlatımlarıyla, psikolojik bir değerlendirme ile aktarılmıŐ. Osamu Dazai oyuna aldığı her karakterin kendisinin anlatmasına izin vermiŐ. Bu izni verirken de karakterlerin oyun süresince deĐiŐimlerini de göz ardı etmemiş.

Yeni Bir Hamlet'in okuma tiyatrosu olarak okunabileceğini söyleyen Dazai'nin, metnin içine orijinal metinde tiyatro oyunu olan sahneyi, okuma tiyatrosu olarak yerleŐtirmesi ve Ophelia ile Leartes'in konuŐması sırasında geçen "Tsuboii'nin Shakespeare çevirisinde böyle yazıyordu" diye baŐlayıp; Tsuboii'nin Asya'daki en büyük Shakespeare araŐtırmacılarından biri olduğuna ancak sözlerinin fazla Őatafatlı olduğuna atf yapması da dikkatimi çeken noktalar arasındaydı.

Yeni Bir Hamlet'te Ophelia'nın hamile olduğunun anlaŐılmasının ardından Kraliçe ile yaptığı sohbet bölümünü sevdim. Başka bir niyetle başlayan sohbetin, Ophelia'nın söylemlerinin ardından Kraliede yarattığı dönüşüm gerçekten etkileyici bir Şekilde anlatılmıŐ. Ophelia ile Hamlet'in arasında geçen son konuŐmada da Ophelia'nın dirençli tutumu  ne çıkıyordu. Yazar bir anlamda orijinal Hamlet'te pasif bir karakter olan Ophelia'yı kadın karakter olarak, Yeni Bir Hamlet'te daha bir  ne çıkarmıŐ gibi geldi bana.

Yeni Bir Hamlet'in sonunda ölenler ve öldürenler de yer deĐiŐtiriyor. Ophelia'nın yerine kraliçe kendini dereye atıp hayatına son verirken, Polonius Hamlet tarafından değil de kral tarafından  ld r l yor.

Altını izebileceğim çok cümle vardı Yeni Bir Hamlet'te. Ancak kitabın özü gibi gelen Şu cümle çok çarpıcı. Bir  zet adeta hem kitabın hem de yazarın yaşamının...

"Yaşayan tüm insanlar birer zavallı. Her Şeye katlanıp ellerinden geldiğinde hayatlarını yaŐamaya çalıŐmalarına rağmen, keyifle gülerek geçirdikleri bir geceleri bile yok."